

Bijlage 4.6.2. behorende bij artikel 4.6.2 van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies

1. Doelstelling

Het kabinet streeft naar een reductie van de CO₂-uitstoot in Nederland in 2030 van 55 procent ten opzichte van 1990. Deze verhoogde ambitie vraagt om extra maatregelen, onder andere in de industrie. Naast CO₂-reductie is het snel verminderen van de afhankelijkheid van fossiele energie belangrijk. In veel gevallen zal verminderd verbruik van fossiele energie ook leiden tot minder stikstofemissie.

Doel van de subsidiemodule Versnelde klimaatinvesteringen in de industrie, waar deze bijlage op ziet, is het ondersteunen van het op korte termijn versnellen van investeringen in materiële en immateriële activa door ondernemingen uit de industrie die bijdragen aan het kosteneffectief reduceren van de CO₂-emissies in de industrie in Nederland in 2030. Projecten moeten leiden tot een absolute afname van de CO₂-emissies in Nederland.

Het gaat daarbij om de (toepassingen van) apparaten, systemen of technieken die een terugverdientijd hebben zonder subsidie van meer dan vijf jaar. Doordat de subsidie de terugverdientijd verkort, wordt de maatregel versneld doorgevoerd. Ook gaat het om de (toepassingen van) apparaten, systemen of technieken waarvan de werking in soortgelijke projecten in de industrie bewezen is. Experimentele ontwikkeling, demonstratie- en pilotprojecten zoals bedoeld in de subsidiemodule Demonstratie energie- en klimaatinnovatie (DEI+), opgenomen in paragraaf 4.2.10, zijn dus niet subsidiabel.

De CO₂-reductie wordt berekend aan de hand van de referentieparkmethode. Voor elektriciteit houdt dit in dat in een vermindering of vermeerdering van het elektriciteitsverbruik wordt voorzien door het centrale elektriciteitsproductiepark dat gebruik maakt van fossiele energiebronnen. Als er meer of minder elektriciteit wordt gebruikt, kan dat alleen direct worden opgevangen door meer of minder elektriciteit te produceren uit fossiele bronnen. Dit productiepark wordt gezien als het referentiepark. Voor de berekening wordt een CO₂-emissiefactor voor elektriciteit van 0,29 kg CO₂/kWh gehanteerd.¹

Vanwege de stikstofproblematiek zal bij elke aanvraag ook nagegaan worden wat de verwachte CO₂-reductie betekent voor de stikstofemissies in Nederland.

2. Type projecten

Het gaat in deze subsidiemodule om investeringssteun voor praktijktoepassingen door een eindgebruiker/exploitant, omdat investeringssteun enkel mag worden ingezet voor de onderneming die met zijn eigen activiteiten een milieuvoordeel realiseert tijdens de looptijd van het project (dat wil zeggen: uiterlijk bij ingebruikname van de installatie). De aanvrager van de subsidie dient dan ook een investeerder te zijn die eigenaar is en blijft van de bedrijfsmiddelen waarin wordt geïnvesteerd.

De projecten betreffen investeringen in materiële en eventueel immateriële activa. Leaseconstructies zijn mogelijk voor zover het om financiële lease gaat, waarbij de leasener eigenaar wordt van de installatie.

Voor subsidie komen projecten in aanmerking die betrekking hebben op:

1. investeringen ten behoeve van energie-efficiëntie die voldoen aan de voorwaarden van artikel 38 van de algemene groepsvrijstellingsverordening;
2. investeringen ten behoeve van recycling en hergebruik van afval die voldoen aan de voorwaarden van artikel 47 van de algemene groepsvrijstellingsverordening;
3. investeringen ten behoeve van lokale infrastructuur die voldoen aan de voorwaarden van artikel 56 van de algemene groepsvrijstellingsverordening;
4. investeringen ten aanzien van overige CO₂-reducerende maatregelen die voldoen aan de voorwaarden van artikel 36 van de algemene groepsvrijstellingsverordening.

In alle gevallen zal een project ook moeten leiden tot een absolute afname van de CO₂-emissies in Nederland zoals weergegeven in de doelstelling.

¹ Dit is de verwachte CO₂-emissiefactor van het referentiepark in 2030. Kamerstuk 32813, nr. 1112, en zie <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2022-klimaat-en-energieverkenning-4838.pdf> pag. 236.

2.1. Energie-efficiëntie

Bij projecten op het gebied van energie-efficiëntie gaat het erom dat de onderneming die subsidie aanvraagt door de investering minder energie gaat verbruiken binnen (het productieproces van) zijn onderneming dan voorafgaand aan de beoogde investering. Deze projecten moeten voldoen aan de voorwaarden van artikel 38 van de algemene groepsvrijstellingsverordening.

Bij voorzieningen in een bestaand pand of productieproces moet het project leiden tot een lager energieverbruik van het bedrijf. Bij uitbreiding van het pand of van de productiecapaciteit moet het energieverbruik lager zijn dan een vergelijkbaar bestaand productieproces of pand dat volgens de laatste stand van techniek gebouwd is. Bij een nieuw pand of productieproces wordt het energieverbruik eveneens vergeleken met een bestaand productieproces of pand dat volgens de laatste stand van techniek gebouwd is. Bij vergelijking moet gekeken worden naar het energieverbruik per eenheid geproduceerde goederen of per m² oppervlak. Ook voor uitbreiding of nieuwbouw geldt dat het project uiteindelijk moet leiden tot een absolute reductie van CO₂-emissies in Nederland uiterlijk in 2030, bijvoorbeeld doordat elders productie- of verwerkingscapaciteit wordt afgebouwd.

De subsidie wordt niet verleend wanneer de verbeteringen worden uitgevoerd om ervoor te zorgen dat ondernemingen voldoen aan reeds vastgestelde Unienormen, zelfs al zijn die nog niet van kracht.

Het opwekken van hernieuwbare energie kwalificeert niet als energie-efficiëntie.

Artikel 2.16 van de Activiteitenregeling milieubeheer bepaalt dat erkende maatregelen voor energiebesparing opgenomen in bijlage 10 van de Activiteitenregeling milieubeheer, een terugverdientijd van vijf jaar of minder hebben en dus verplicht zijn om uit te voeren. Deze maatregelen komen daarom niet in aanmerking voor subsidie.

2.2. Recycling en hergebruik van afval

Projecten betreffende investeringen ten behoeve van recycling en hergebruik van afval moeten voldoen aan de voorwaarden van artikel 47 van de algemene groepsvrijstellingsverordening.

Recycling van afval betreft elke nuttige toepassing waardoor afvalstoffen opnieuw worden verwerkt tot producten, materialen of stoffen, voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel. Dit omvat het opnieuw bewerken van organisch afval, maar het omvat niet energierecuperatie, noch het opwerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstof of als opvulmateriaal.

Met *hergebruik* wordt bedoeld elke handeling waarbij producten of componenten die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als dat waarvoor zij waren bedoeld. Het moet gaan om recycling en hergebruik van afval dat door andere ondernemingen dan de subsidieaanvrager geproduceerd is. Het gerecycleerde of hergebruikte materiaal zou anders bij het afval belanden of op een minder milieuvriendelijke wijze worden verwerkt. De investering moet verder gaan dan de huidige stand van de techniek.

De subsidie die op grond van de subsidiemodule Versnelde klimaatinvesteringen in de industrie verleend wordt, is niet bestemd voor nuttige toepassing van afvalstoffen, niet zijnde recycling. Ook is van belang dat de subsidie vervuilers niet indirect bevrijdt van lasten die zij volgens het recht van de Europese Unie moeten dragen, of van lasten die als normale ondernemingskosten dienen te worden beschouwd.

Voor recycling en hergebruik van afval geldt:

- het moet gaan om *recycling* en *hergebruik* van afval dat door andere ondernemingen of particuliere huishoudens geproduceerd is.
- gasvormige effluënten die in de atmosfeer worden uitgestoten, kwalificeren niet als afval;
- het gerecycleerde of hergebruikte materiaal zou anders bij het afval belanden of op een minder milieuvriendelijke wijze worden verwerkt;
- steun voor de nuttige toepassing van afvalstoffen, niet zijnde recycling (zoals toepassing voor energiedoelinden), valt niet onder deze paragraaf.
- de investering doet niet uitsluitend de vraag naar het te recycleren materiaal toenemen zonder dat de inzameling van dat materiaal toeneemt;
- projecten leiden tot betere of efficiëntere recycling- of hergebruiksactiviteiten, vergeleken met een conventioneel proces van verwerking van het afval met dezelfde capaciteit;

- er dient altijd een referentie-investering opgevoerd te worden. Voor afvalstoffen die op dit moment niet gerecycled worden, geldt een investering in een gangbare verwerkingsmethode zoals een afvalverbrandingsinstallatie (AVI), als referentie.

Met het oog op de transitieagenda's circulaire economie worden voorstellen op het gebied van recycling en hergebruik van kunststoffen, textiel, meubels en matrassen aangemoedigd.

2.3. Lokale infrastructuurvoorzieningen

Deze projecten betreffen investeringen in lokale infrastructuurvoorzieningen die voldoen aan de voorwaarden uit artikel 56 van de algemene groepsvrijstellingsverordening. Dit betekent dat de subsidie niet bestemd is voor infrastructuurvoorzieningen die onder andere delen van hoofdstuk III (met uitzondering van Deel 1 – Regionale steun) van de algemene groepsvrijstellingsverordening vallen. Ook is de subsidie niet bestemd voor luchthaveninfrastructuur en haveninfrastructuur.

Van belang is dat de lokale infrastructuurvoorzieningen aan belangstellende partijen op open, transparante en niet-discriminerende basis beschikbaar worden gesteld. De prijs die voor het gebruik of de verkoop van de infrastructuur wordt berekend, dient overeen te stemmen met een marktprijs. Iedere concessie of iedere andere vorm van toewijzing aan een derde om de infrastructuur te exploiteren, vindt op open, transparante en niet-discriminerende basis plaats, rekening houdende met de geldende aanbestedingsregels.

Specifieke infrastructuur als bedoeld in artikel 56, zevende lid, van de algemene groepsvrijstellingsverordening komt niet voor subsidie in aanmerking. Specifieke infrastructuur is infrastructuur die is aangelegd voor vooraf identificeerbare ondernemingen en op hun behoeften is toegesneden (geen open infrastructuur).

2.4. Overige maatregelen die CO₂-uitstoot reduceren binnen de eigen onderneming
Hieronder vallen andere CO₂-reducerende investeringen dan genoemd onder punt 2.1 tot en met 2.3 die passen binnen de voorwaarden van artikel 36 van de algemene groepsvrijstellingsverordening.

De investering voldoet aan een van de volgende voorwaarden:

- a) zij stelt de subsidieaanvrager in staat het uit zijn activiteiten voortvloeiende niveau van milieubescherming te verhogen door verder te gaan dan de geldende Unienormen, ongeacht of er nationale normen bestaan die strenger zijn dan de Unienormen;
- b) zij stelt de subsidieaanvrager, bij ontstentenis van Unienormen, in staat het uit zijn activiteiten voortvloeiende niveau van milieubescherming te verhogen.

Bij projecten binnen dit thema moet de investering leiden tot een reductie van de CO₂-uitstoot binnen (het productieproces van) de onderneming die subsidie aanvraagt. Projecten die leiden tot duurzame energieproductie of reductie van broeikasgasemissies elders in de productieketen vallen niet binnen dit thema.

3. Reikwijdte

Projecten die op grond van het toepasselijke steunkader (de algemene groepsvrijstellingsverordening) in ieder geval niet voor subsidie in aanmerking komen, zijn:

- projecten die het ontwerp en de vervaardiging van milieuvriendelijke producten, machines of vervoermiddelen betreffen, die minder natuurlijke hulpbronnen gaan verbruiken; alleen de investering in een milieuvriendelijk apparaat, installatie of vervoermiddel zelf komt in aanmerking;
- projecten waarbij de subsidieontvanger niet direct een milieuvoordeel realiseert op het niveau van zijn onderneming, maar waar het milieuvoordeel elders in de (productie)keten gerealiseerd wordt. Het gaat er bij milieu-investeringssteun om dat een onderneming het uit zijn eigen activiteiten voortvloeiende niveau van milieubescherming verhoogt. Milieu-investeringssteun mag enkel worden ingezet voor de ondernemer die met zijn eigen activiteiten een milieuvoordeel realiseert tijdens de looptijd van het project (dat wil zeggen: uiterlijk bij ingebruikname van de installatie). De aanvrager van de subsidie dient dan ook een investeerder te zijn die eigenaar is en blijft van hetgeen waarin wordt geïnvesteerd;
- projecten waarin de investeringen worden uitgevoerd om ervoor te zorgen dat ondernemingen voldoen aan reeds vastgestelde en nog niet in werking getreden Unienormen;
- projecten die maatregelen betreffen die het gebruik van hernieuwbare energiebronnen bevorderen en onder artikel 41 van de algemene groepsvrijstellingsverordening vallen; ook

projecten die biobrandstoffen betreffen komen niet in aanmerking voor subsidie vanwege de geldende bijmengverplichting voor hernieuwbare energie in het vervoer in Nederland;

- projecten op het gebied van de productie of het gebruik van waterstof;
- projecten die CO₂-afvang, -opslag en -hergebruik betreffen (inclusief projecten op het gebied van zogenaamde blauwe waterstof);
- projecten die enkel de pre-engineering van een installatie betreffen, aangezien het erom gaat dat de installatie binnen de realisatietermijn in gebruik genomen wordt;
- projecten die de aanschaf of ombouw betreffen van mobiel bouw materieel (bouwwerktuigen, hulpfuncties, bouwvoertuigen en zeegaande bouwvaartuigen); deze vallen onder de reikwijdte van de Subsidieregeling schoon en emissieloos bouw materieel.

Artikel 47

Investeringssteun voor hulpbronnefficiëntie en ter ondersteuning van de transitie naar een circulaire economie

1. Investeringssteun ten behoeve van hulpbronnefficiëntie en een circulaire economie is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. De steun wordt toegekend voor de volgende soorten investeringen:

a) investeringen die de hulpbronnefficiëntie verbeteren door een van deze beide of beide maatregelen:

- een nettoreductie van de bij de productie van een gegeven hoeveelheid output verbruikte hulpbronnen. De verbruikte hulpbronnen omvatten alle verbruikte materiële hulpbronnen, met uitzondering van energie, en de reductie wordt bepaald door het verbruik vóór en na de uitvoering van de steunmaatregel te meten of te ramen, rekening houdende met aanpassingen voor externe omstandigheden die op het hulpbronnenverbruik van invloed kunnen zijn;
- de vervanging van primaire grondstoffen of brandstoffen door secundaire (hergebruikte of gerecyclede) grondstoffen of feedstock;

b) investeringen voor de reductie, de preventie, de voorbereiding voor hergebruik, het sorteren en de recycling van afval geproduceerd door de begunstigde, of investeringen voor de voorbereiding voor hergebruik, het sorteren en de recycling van afval geproduceerd door derden dat anders niet zou worden benut, verwijderd of verwerkt met een verwerkingsmethode die lager in de prioritaire volgorde van de in artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2008/98/EG bedoelde afvalhiërarchie staat, of op een minder hulpbronnefficiënte manier, of tot een minder kwalitatieve recycling zou leiden;

c) investeringen voor de voorbereiding voor hergebruik, sorteren en recycling van andere producten, materialen of stoffen geproduceerd door de begunstigde of door derden die anders niet zouden worden gebruikt, verwijderd of op een minder hulpbronnefficiënte wijze teruggewonnen, of tot een minder kwalitatieve recycling zouden leiden;

d) investeringen voor de gescheiden inzameling en sortering van afval of andere producten, materialen en stoffen met het oog op de voorbereiding voor hergebruik of recycling.

3. Steun voor activiteiten inzake afvalverwijdering en nuttige toepassing van afval om energie te produceren is op grond van dit artikel niet vrijgesteld van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag.

4. De steun bevrijdt ondernemingen die afval produceren, niet van kosten of verplichtingen met betrekking tot de verwerking van afval waarvoor zij aansprakelijk zijn uit hoofde van Unierecht of nationaal recht, met inbegrip van regelingen inzake uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, noch van kosten die als kosten van een normale bedrijfsvoering moeten worden beschouwd.

5. De investering mag niet gewoonweg de vraag doen toenemen naar afval of andere producten, materialen en stoffen ten behoeve van hergebruik, recycling of terugwinning, zonder dat de inzameling van die materialen daardoor toeneemt.

6. De investering gaat verder dan economisch winstgevende of staande zakelijke praktijken die algemeen worden toegepast in de hele Unie en over technologieën heen. Uit technologisch oogpunt moet de investering leiden tot een hogere mate van recycleerbaarheid of tot een hogere kwaliteit van het gerecyclede materiaal dan bij de normale praktijk.

7. De in aanmerking komende kosten zijn de extra investeringskosten die worden bepaald door de totale investeringskosten van het project af te zetten tegen die van minder milieuvriendelijke projecten of activiteiten die de volgende kunnen zijn:

a) een vergelijkbare investering die geloofwaardig zou zijn verwezenlijkt zonder steun en die niet hetzelfde niveau van hulpbronnenefficiëntie behaalt;

b) de behandeling van afval op basis van een verwerkingsmethode die lager in de prioritaire volgorde van de in artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2008/98/EG bedoelde afvalhiërarchie staat, of op een minder hulpbronnenefficiënte wijze wordt verricht;

c) het conventionele productieproces met betrekking tot de primaire grondstof of het primaire product, indien het hergebruikte of gerecyclede (secundaire) product technisch en economisch substitueerbaar is met de primaire grondstof of het primaire product.

Indien de investering bestaat in een investering voor de uitbreiding van een reeds bestaande faciliteit waarvoor er geen minder milieuvriendelijk equivalent is, zijn de in aanmerking komende kosten de totale investeringskosten.”;

(b) in lid 8 wordt de eerste zin vervangen door:

“8. De steunintensiteit bedraagt ten hoogste 40 % van de in aanmerking komende kosten.”;

(c) lid 10 wordt vervangen door:

“10. Er wordt geen steun toegekend indien de investering wordt uitgevoerd om inachtneming van toepasselijke Unienormen te borgen.”.